

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka\May_Karl-Cerne_oko.pdb

PDB Name: Karl May - Cerne oko
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 27.9.2007
Modification Date: 27.9.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Karel May

Černé oko

Reprint povídky z knihy
SMRTÍČÍ PRACH
Nakladatelství Návrat, Brno
1993

Rio San Carlos v Arizoně má dva prameny, z nichž jeden vyvěrá na Sierra Blanca, druhý v Mogollonském pohoří. Vystoupí-li člověk na toto pohoří, dostává se postupně z hlubokého kaňonu, na jehož výšinách není vidět ani stromu, ani keře, ani stébla trávy, na Montana de la Fuente a posléze na místo, kde voda prosakuje ze skalisk. Tam ční do vzduchu ojedinělé tři smrky. Za nimi končí srázně, skoro strmě dolů výšina, jejíž okraj byl dříve porostlý stromy stejného druhu jako ony tři velké smrky. Sráz ústí do úzkého, ale tím hlubšího kaňonu, který se dříve jmenoval jinak, ale teď jej nazývají Ca'on de los Cotchisos.

Kráčí-li člověk po kamenech, vyčnívajících z vody, kupředu až k okraji kaňonu, naskytne se posléze oku pohled, který vzbuzuje domněnku, že tu třeba hledat dějiště strašlivé události. Oko zahlédne čtyřhrannou plošinu, vpředu úplně ohraničenou zmíněným kaňonem a zprava a zleva podobně příčně se rozvírajícími postranními propastmi. Vzadu, na čtvrté straně, ční neschůdná skalní stěna, z níž tekou četné úzké pruhy vody. Jmenuje se nyní v jazyku Apačů Selkhitse, a španělsky mluvící obyvatelé v Arizoně ji nazývají Pe'a del Asesinato. Obě jména mají tentýž význam: "Vražedná skála."

Tato malá, čtyřhranná náhorní plošina je tak dokonale odříznuta od okolního světa, že by bylo možné soudit, že se na ní nikdy nedostal živý tvor, nebo že by vůbec kdy tam někdo mohl bydlet. A přece tu lze vidět stopy, jež ukazují, že ještě nedávno tu sídlili lidé a že jich muselo být mnoho. Je vidět, že živen zmíněnými vodními pruhy tu stál naproti les, který je nyní spálen. Zuhelnatělé pařezy jsou toho svědky. Mezi nimi leží zčernalé trosky lehkých stanových chat a zbytky polospálených zvířecích i lidských kostí. Co se tu stalo? Jak se změnilo toto kdysi tak oživené místo v pole smrti? - - -

Před nepříliš dávnou dobou stáli dva muži blízko zmíněných tří velkých smrků a pohlíželi přes kaňon dolů k lesu, pod jehož vrcholky vyprahlými sluncem, se rozvíjel rušný život indiánské ko-uah-charu (vesnice ze stanů). Oba byli ještě mladí, ale jejich tváře měly přísný výraz, k němuž se hodili také přiléhavé a šosaté, dlouhé, černé kabáty, jež měli na sobě.

"Ty tedy, bratře Jeremiáši," pravil jeden z nich, "myslíš, že by mi náš prezident Brigham Young dovolil oženit se s touto Indiánkou?"

"Zcela jistě," přisvědčil druhý muž. "Byli jsme přece vysláni, abychom rudé pohany obraceli na pravou víru, aby se jim dostalo téhož práva jako nám, "Svatým posledních dní". Tato rovnoprávnost ti zaručuje svolení našeho prezidenta k sňatku s Indiánkou!"

"Intah-tisle je velmi krásná a nemusí se skrývat před padesáti osmi ženami dvanácti apoštolů! Ale její otec, náčelník Indiánů z kmene Cotchisů, chce ji dát jen udatnému apačskému bojovníkovi."

"Již jsi s ním promluvil? Donuť ho, a pak tě bude ještě prosit, aby sis vzal jeho dceru za ženu."

"Donuť? Jak?"

"Políb ji. Podle zvyků, platných pro Indiány, musí se Indiánka stát ženou toho, kdo ji veřejně políbí. Jen manželstvím ji pak může být navracena její veřejně uražená čest."

"To vím také, ale ..."

"Žádné ale!" zvolal bratr Jeremiáš. "Či snad se máme vrátit domů s nepořízenou jako kazatelé, kteří neměli úspěchu? To by byla hanba, a nikdo z našich apoštolů by si nás pak už ani nevšiml. Ty miluješ onu Indiánku. Stane-li se tvou ženou, bude z ní Mormanka a pak ti bude nejlepší oporou při obrácení příslušníků svého kmene na pravou víru. Či se snad bojíš?"

"Bát se?" Usmál se druhý muž pohrdavě. "Než jsem se stal "Svatým posledních dní", nosil jsem pušku a tesák a složil jsem do trávy mnoho rudých i bílých kříklounů. Prezident Young mi nedal bez příčiny jméno Gedeon, jméno největšího hrdiny Izraele. Pojď k vesnici. Ukáži ti, že nevím, co je strach!"

Oba muži zamířili k okraji kaňonu, přes který tehdy vedl most. Skládal se ze spletených lan, zhotovených z nevydělané, dýmem konzervované bizoní kůže. Konce těchto lan byly na obou stranách propasti zaklesnuty okolo skal. Na těchto lanech byly připevněny dřevnaté kaktusové kmeny. Tento kolísavý most byl jediným prostředkem, jenž umožňoval dostat se přes propast do indiánské vesnice, kterou obýval náčelník Cotechiských Apačů s většinou svého kmene, aby se zajistil před jakýmkoliv nepřátelským přepadem. Stačilo, aby tento most jako jediný příchod do vsi byl stržen jediným mužem.

Ted' tu byl na stráži mladý bojovník, který nechal oba mormonské kazatele okolo sebe mlčky přejít a zahleděl se pak chmurně za bratrem Gedeonem. Na tváři bojovníka se při tom objevil výraz zlobné nenávisti.

Vesnici obývalo několik set indiánských bojovníků se svými rodinami, koňmi a psy. Ženy klečely nebo seděly u práce pod vysokými cédry. Tkaly houně, hnětly hlínu na nádoby anebo tloukly kukuřici a ječmen na mouku. Děvčata a chlapi si hráli, nebo se cvičili v používání zbraní. Bojovníci leželi před svými chatami a nečinně přihlíželi tomuto ruchu. Sami nepracovali, protože práce pro indiánského bojovníka je hanbou.

Největší chata ležela uprostřed vesnice. Vedle jejích dveří seděl Peš-iči - Železné srdce - náčelník a hovořil se svou dcerou velmi vlídně, což u rudochů nebývá zvykem.

Její štíhlá postava byla úplně zahalena do lehké, pestré pokrývky. Vlasy jí visely v dlouhých, těžkých pletencích na zádech. Krásná dívčina tvář se podobala egyptským krasavicím. Ale nejkrásnější na ní byly oči, velké, černé sametové oči s dlouhými řasami a vážným zasněným indiánským pohledem. Pro tyto své oči dostala dívka jméno Intah-tisle - Černé čili Temné oko.

Oba mormonští kazatelé se objevili na dohled před náčelníkovou chatou. Náčelníkova dcera uprchla před Gedeonem do chaty. Věděla o Gedeonově úmyslu vzít si ji za ženu, ale nenáviděla Gedeona přímo vášnivě. Zaslechla pak v chatě, jak se Mormoni rozhovořili s jejím otcem. Mluvili střídavě o pravé víře Mormonů, o novém Jeruzalému, o věčných radostech a spáse a blaženosti, která očekává Latter Day Saints - Svaté posledních dní - po smrti. Náčelník poslouchal oba kazatele mlčky jako člověk, který nevěří jejich slovům, ale ze zdvořilosti jim to nechce přímo povědět.

Dívka nevrle přistoupila k zadní stěně chaty a vyhlédla otvorem, podobným oknu.

Spatřila přicházející bojovníka, který při příchodu Mormonů střežil most. Byl právě vystřídán jiným strážcem a odcházel si odpočinout do vesnice. Musel projít okolo náčelníkovy chaty. Dívčina tvář se zjasnila, oči ji zazářily vnitřním leskem. Vyklonila úplně hlavu z okenního otvoru.

Přicházející bojovník ji spatřil, a když procházel okolo chaty, zašeptal, aniž se zastavil :

"Tiči oya - dnes večer!"

"Ha-au, šikar - ano, můj milý," odpověděla dívka.

Intah-tisle darovala své malé, ale přece jen hrdé srdce tomuto mladému bojovníkovi. Neodolala, aby se za svým milencem nepodívala. Protože však již zahrnul za roh chaty, takže ho dívka nemohla oknem vidět, vyšla rychle před chatu.

"Ach - Černé oko! Pročpak přede mnou utíkáš?" zvolal na ni v té chvíli Gedeon. "Staň se mou squaw a budeš nejšťastnější ze všech žen!"

Když domluvil, objal Gedeon náčelníkovu dceru a než se kdo nadál, přitiskl své tenké, bezbarvé rty na její ústa.

V zápětí vyskočil náčelník jako tygr, odtrhl kazatele od své dcery a vykřikl:

"Prašivý pse! Jak se opovažuješ poskvrnit čistou dceru Apačů? Na zem a pros o milost!"

Náčelník udeřil kazatele pěstí do tváře tak prudce, že se Gedeon zhroutil k zemi. Hned se však vzchopil, neovládaje se zlostí. Nerozvážil si dobře, co činí, neboť se vrhl na náčelníka a vrátil mu ránu pěstí do tváře.

Účinek tohto úderu byl neočekávaný. Náčelník stál bez hnutí. Jeho oči se upíraly na kazatele zničujícím pohledem. Pak se vydral z náčelníkova hrdla pronikavý výkřik, který vzbouřil celou vesnici. V malé chvíli seběhli se k náčelníkově chatě ze všech stran bojovníci. Stačilo náčelníkovu slovo a oba mormonští kazatelé byli strženi k zemi, svázáni, ústa jim byla ucpána roubíky a pak byli vhozeni do náčelníkovy chaty. Roubíky bránili zajatcům, aby se vzájemně domluvili.

Uplynuly dvě dlouhé hodiny. Potom byli oba zajatci vytaženi z chaty a dopraveni do velkého kruhu bojovníků, kteří seděli vážně a tiše kolem svého náčelníka.

Náčelník se opovržlivě odvrátil od kazatele Gedeona a řekl jeho druhu Jeremiáš:

"Udeřit indiánského bojovníka do tváře je urážka, která se trestá smrtí a může být smyta jen krví! Bojovníci Apačů zasedli k poradě a rozhodli, že tento mormon má zemřít. Chtěli usmrtit také tebe, ale já jsem promluvil a zachránil jsem tě před jejich hněvem: budeš svědkem trestu, který moji bojovníci vykonají nad provinilcem, a pak se můžeš vrátit ke svým Svatým.

Zajatí běloši se nemohli bránit ani slovy, ani skutky. Gedeon byl přivázan ke stromu, zastřelen, aniž ho dříve rudoši mučili. Náčelník přistoupil k jeho mrtvole, omočil své prsty do Gedeonovy krve a přejel si potom krvavou rukou svou tvář. Tím byla jeho uražená čest smířena.

Jeremiášovi pak nacpali bojovníci do kapes trochu potravin, odnesli ho přes most, zbavili ho roubíku a pout a propustili ho. Mormon vykročil kupředu beze slova. Aniž se jen jedenkrát ohlédl, došel až k prameni vody, kterou se potom přebrodil a šel pak podél pramene k druhému kaňonu. Teprve tam, když byl již z dohledu Indiánů, stanul, obrátil se směrem k indiánské vesnici a zahroziv pěstí zvolal:

"Pomsta, ano, pomsta! Krev tohto Svatého ať padne na vaše hlavy. Vzali jste mu tělo. Pošlu za jeho duši všechny vaše černé duše, aby jí sloužili a plazily se před ní až na věky!"

Ohmatal potom své kapsy, plné potravin a radostně zjistil, že mu Indiáni ponechali jeho nůž, který měl ukrytý pod kabátem. Pak se ukryl, aby nebyl spatřen, kdyby ho snad Indiáni přece jen pronásledovali nebo stopovali.

Opustil svůj úkryt v úzké skalní štěrbině teprve tehdy, když se začalo stmívat. Vrátil se, přebrodil znovu pramen a plížil se okolo tří velkých smrků, až zahlédl stráž u mostu, který vedl k indiánské vesnici. Připlazil se tu až za balvan, za

nímž byl dokonale ukryt. Chtěl tu vyčkat, až Indiáni usnou. Potom chtěl stráž u mostu přepadnout a probodnout, neboť jen tak mu bylo možné dostat se do vesnice. Ve vsi za mostem hořely ohně před chatami a osvětlovaly okolí až k okraji kaňonu a mostu. Jeremiáš zahlédl, že nyní byla znovu u mostu vystřídána stráž. Most střežil teď znovu onen mladý bojovník, který si tu pro dnešek dal schůzku s Černým okem - krásnou náčelníkovou dcerou.

Čas mýjel. Ve vsi zhasínaly postupně ohně a ruch táborového života stále více utíchal. Konečně zhasl poslední oheň a kolem se rozhostila hluboká tma. Nastala příhodná chvíle, aby Jeremiáš provedl svůj plán. Vylezl spod skaliska a plazil se jako had k mostu. Když k němu šel, zaslechl tichý šepot. Byli tedy lidé na mostě nad propastí, šklebící se do černé noci. Mormon se odplazil stranou a čekal.

Na mostě byla náčelníková dcera Černé oko - Intah-tisle - s tímž bojovníkem, který střežil most při příchodu dvou Mormonů. Nebyla na této schůzce poprvé. Protože by je přece mohl snad někdo z vesnice překvapit, zajišťovali se tito dva milující tím, že přešli most na druhou stranu propasti, přebrodivili se pramenem a usedli na balvany, porostlé měkkým mechem. Nebylo tam od vesnice vidět a proto mohli spolu hovořit bez obav, že budou překvapeni.

Bylo to sice malé porušení povinnosti, ale nikoli nebezpečné. Proč vlastně byl střežen most? Apačové z kmene Cotchisů žili v té době s celým svým širým okolím v míru. Kdyby snad bylo nějakého nepřítele napadlo, aby se k mostu připlížil, byl by musel rozhodně projít podél místa, kde seděl on, strážce s náčelníkovou dcerou - tak asi rudoch uvažoval.

Ti dva přešli proto i dnes přes most na druhou stranu a usedli potom na svém oblíbeném místě. Jeremiáš, který je nechal okolo sebe projít, plížil se za nimi, aby zjistil, kde zůstanou. Když viděl, že usedli, odplížil se zase zpět k mostu. Přešel po mostě na druhou stranu propasti, plaze se opatrně po rukou a nohou, aby ho strážce nezahlédl. Potom se přichystal k svému ďábelskému plánu. Chtěl, aby vesnice rudochů shořela v plamenech. Potravy pro oheň bylo dost. Stromy byly zpola suché, zprahlé sluncem, visely z nich suché větve a uschlé liany jako provazce. Dokola byla hustá vysoká, suchá tráva. Rozšíří-li se oheň rychle, budou Indiáni pohřbeni ve spánek, v celé vesnici ztraceni!

Vyndal z kapsy křesadlo a poklekl. Vyskočila jiskra, suchá tráva se vznášela malíčkým plaménkem, který však začal hned růst.

Jeremiáš se pak rychle odplazil přes most, vyndal z kapsy nůž a začal přerézávat mostní lana z vyschlé bizoní kůže. Lana byla velmi tvrdá a Jeremiáš musel vynaložit všechny své síly, aby je přerézal. Konečně se mu to přece podařilo. Když přerézal poslední lano, sjel visutý most svým uvolněným koncem do propasti. Jediná cesta k záchraně byla tedy Apačům odříznuta.

Teď mohl Jeremiáš věnovat celou svou pozornost ohni, který podpálil. Maličká jiskra vykonala opravdu zhoubné dílo. Vysoké plameny vroubily již celý okraj kaňonu a začaly olizovat ohnivými jazyky první stromy.

Ve vsi dosud všichni spali, klidně a pevně, jako každé noci, neboť spoléhali na stráž u mostu. Ve vesnici však byli ještě jiní strážci. Byli to koně a psi. Začali frkat a říčet, štěkat a výt. Rudochi se co nevidět jistě probudí.

Jeremiáš se přitiskl ke skalisku a s divokou radostí pozoroval své dílo.

Náčelníková dcera Černé oko a její milенец, nedbalý strážce mostu, neviděli, co se děje na horské plošině, kde stála indiánská vesnice. Seděli za vysokou skálou, obráceni k vesnici zády. Teprve, když zaslechlí říčení koní a štěkot psů, vyskočili a běželi k prameni. A tu se před nimi objevilo na plošině moře plamenů, které již začínalo barvit oblohu. Výkřiknuvše zděšením, rozběhli se dívka a bojovník k mostu, aby se dostali do vesnice. Bojovník běžel napřed a upíraje oči k požáru, skočil po paměti na most. Vzápětí se mu však vydral z hrdla strašlivý výkřik, neboť teprve ve skoku poznal, že most zmizel. Rudoch se bezmocně řtil do hrůzné propasti.

Náčelníková dcera, která v té chvíli také již doběhla k mostu, na který se chystala rovněž skočit, byla v poslední chvíli varována výkřikem svého předchůdce. Jen ten ji zachránil. Zarazila se v běhu na samém okraji propasti a vyřeštila oči nechápavě na místo, kde ještě dnes v noci visel most. Místo něho se teď na ni šklebila propast.

V té chvíli se vedle ní zjevil Jeremiáš v svém černém kabátě. Ukazuje přes propast, pravil:

"Tvůj ženich je už v pekle. Pojedeš za ním! Celý tvůj kmen uhoří a také tobě pomohu do pekla!"

Tu se však v dceři náčelníka vzbouřila indiánská krev. Než mohl Jeremiáš dívku uchopit a srazit ze srázu, uskočila náčelníková dcera od okraje zpět a vykřikla:

"Netvore, jdi do pekla sám!"

S těmi slovy vrazila do Jeremiáše tak prudce, že vskutku padl zpátky. Rozpráhl bezmocně ruce, z hrdla se mu vydral výkřik pronikající až do kosti - pak se palič a vrah zřítíl do hlubin.

Dívka se zhroutila na pokraji propasti. Lomíc zoufale rukama, hleděla k místu, kde mladý Apač před chvílí zahynul.

Plameny na plošině za mostem se zatím slily v souvislý kruh. Mezi nimi pobíhaly černé body. Byli to lidé a zvířata, kteří se zoufalým pokřikem se nyní vyřítili ze svých chat. Hnali se k jediné své záchraně, k visutému mostu, vedoucímu přes propast. Mnozí z nich padali cestou k zemi oslepeni a ožehnutí plameny. Jen několik nejstatečnějších se dostalo k místu, kde kdysi býval most. S hrůzou tam spatřili, že most je stržen a místo něho zeje tu skalní jícen. Chvilí pobíhali zoufale na pokraji skalní stěny a pak se rozběhli po jejím hřebeni, hledající záchranu před plameny. Marně! Oheň, který jim byl v patách, ukončil jejich utrpení, jestliže před ním nedali přednost skoku do propasti.

Říčení koní, štěkot psů a křik lidí stále více slábl, až konečně úplně umkl. Bylo slyšet jen jediný hlas - hlas plamenů - hluboké, temné hučení jako při vzdáleném mořském vlnobití.

Vrcholky stromů byly stráveny ohněm. Plameny zachvátily potom kmeny stromů a hlodaly na nich hlouběji a hlouběji. Chomáče palčivého dýmu se vlnily nad požářištěm a slévaly se v mohutné, černé, těžce nad spaleništěm visící mračno, jímž ojediněle prokmitaly sršící jiskry. A toto mračno, jako by chtělo plameny udusit, snášelo se zvolna k zemi. Kmeny stromů již nehořely. Stály tu jen rozhaveny a uhelnatěly. Také ony však posléze zhasly a jen tu a tam vyletěla ještě žhavá jiskra. A potom zase nastala černá noc, tentokrát noc smrti, zahalená v hustý, dusivý dým.

Když druhého dne slunce ozářilo dějiště zkázy, seděla náčelníková dcera Černé oko stále ještě na témže místě.

Neměla slzí, neměla vzdechů, neměla vzlykotu, neměla slova pro svou bolest. Chraplavý škrek supa probudil ji posléze z duševního strnutí. Vstala a zapotácela se kupředu. Sestoupila k prameni, přebrodila se jím a vlekla se oklikou stále dál, až po několika hodinách konečně dospěla na dno hluboké propasti kaňonu, kde leželo roztržité tělo nešťastného strážce. Vedle něho ležel i mormonský kazatel Jeremiáš - mrtev.

Dívka usedla u těchto mrtvých těl a proseděla u nich celý den a celou noc. Dalšího dne se objevila, podobna stínu, na Estancia del Trigo.

Jednotvárně, a jak se zdálo, bez vnitřního pohnutí vyprávěla tam, co se stalo. Nabídli jí, aby se najedla a napila. Černé oko jen zavrtěla hlavou. Nechtěla ani jíst ani pít, odmítla také jakoukoliv útěchu. Odešla a od té doby ji už nikdo nespapal.

Nuže - od onoho času nazývají lidé propast, přes kterou kdysi visel lanový most, propastí Cotchiských Apačů a skalní stěnu, která nad ní strmí, Pe?a del Asesinato - Vražedná skála.

Karl May: Černé oko. Translation & Adaptation © Petr Dornák, 1992
Nakladatelství NÁVRAT, Brno, 1993